XIX. évfolyam. Pécs, 1891. szeptember 26-án. 77-ik szám.

Előfizetési árak:
Egész évre . . 6 frt — kr.
Félévre . . . . 3 » — »
Negyedévre . . 1 » 50 »
Egy hóra . . . — » 50 »
Egyes szám ára 8 kr.

Kiadóhivatal:
PÉCSETT, Széchenyi-tér 12. sz.
(Nádosy-féle ház)
hová az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó fölszólalások intézendők.

PÉCSI FIGYELŐ
(PÉCSI HIRLAP.)

Megjelenik hetenként kétszer: **szerdán és szombaton.**

Szerkesztői iroda:
PÉCSETT, Széchenyi-tér 12. sz.
hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Kéziratok vissza nem adatnak.

Hirdetések
a kiadóhivatalban vétetnek föl. Előfizetések elfogadtatnak még valamennyi könyvkereskedésben.

Egyes számok kaphatók:
Weidinger N. utóda Domján I., Valentin K. fia (Széchenyi-tér), Engel Lajos (fő-utcza), Hochrein József és fiai (Széchenyi-tér), Böhm Manó (fő-utcza) papir- és könyvkereskedéseiben

Fölhivás előfizetésre.

Közeledvén az új negyed, ez évfolyam utolsó negyede, tisztelettel kérjük mindazon előfizetőinket, kiknek előfizetése e hó végével lejár, miszerint azt minél előbb megújitani sziveskedjenek, hogy igy a lap küldésében zavar ne támadjon.

Iparkodni fogunk, hogy lapunk a hosszu téli estékre kellemes szórakozást nyujtson s azért gondoskodtunk mulattató tárczákról és érdekes elbeszélésekről. Ujdonságrovatunkban a napi eseményeket lehető kimeritő részletességgel és jól értesültséggel hozzuk.

Egyáltalán oda törekszünk, hogy lapunk közkedveltségét minél inkább fokozzuk.

Ismételve kérjük tehát a n. é. közönséget, hogy ezen törekvésünkben tömeges előfizetéssel és a hátralékok beküldésével támogasson.

Előfizetési dijunk marad az eddigi

negyed évre . . 1 frt 50 kr.
egy hóra . . . . 50 kr.

Hazafias tisztelettel

A „Pécsi Figyelő"
(„Pécsi Hirlap")
kiadóhivatala.

Fegyverek között.

(A szabadságharczi kiállitásról.)

Nem először vagyok a szabadságharcz emlékeinek kiállitásán. Mint a hivőt a templom, úgy hivogat engem ide a honszeretet varázsa.

Nem a kiváncsiság csábit engem ide, hogy csak lássak, hanem a zarándok ellenállhatatlan vágya, hogy ihlettel töltse meg lelkét.

Legszivesebben vagyok a fegyverek között; hallom zörejüket, hallom csattogásukat, megelevenedik előttem a multnak képe. A hősök ezrei kilépnek halálos álmuk nyoszolyájából, a sirból, s megkezdik újra az ellentverő dúló csatákat.

Vácz, Isaszegh, Nagy-Sarló és a branyiszkói ütközet magasztos jelenetei váltakoznak előttem a teremben s elnézem azt a messze vidékről jött agg embert, ki nem akart addig meghalni, hogy még egyszer ne lássa a győzedelmes zászlókat s a harczkereső fegyvereket. Még egyszer elandalog a fölött, hogy magyar dicsőség mi voltál? Kezén vezeti unokáját s a zászlókat és fegyvereket, régi hiv társait, bemutatja a serdülőnek s a jelent a multtal hasonlitva össze, arra a meggyőződésre jut, hogy gyáva népnek nincs hazája.

Városoknak kellene szerinte nagy csapatokban fölkerekedni, hogy lássák a szent emlékeket, mert bünt követ az el, ki a kegyelet csarnokába el nem jön. Napról napra szines virágokkal kellene a honleányoknak koszorúzni a fönséges ereklyéket. A ki magyar, az nem maradhat el erről a kiállitásról. Az igaz, hogy a bécsi arzenálban több fegyver van, nagyobb tömegben vannak képviselve az emberirtás eszközei; de az legfölebb csak megdöbbentő, mig ez a hely, a fegyverek terme megható.

Itt látni a földmives leghivebb társát — a kaszát, melylyel a buza rendjét vágja, vagy a rétet kaszálja — kiegyenesitve, mintha az égre kiáltana a népek Istenéhez, hogy áldja meg az igazságos ügyet.

A hosszu nyélre illesztett, kiegyenesitett mintegy 40 darab kasza közül öt érdekesebb példány a Tápió mentéről került ide. Ugy vannak, abban az állapotban, mint azt a nagy napokban már a szolnoki csatában is használta a szabadságért lelkesülő magyar nép, mely minden erővel, minden eszközzel küzdött a zsarnokság ellen.

Megható e fegyvercsoport, melyek fölött a szabadságharczbeli zászlók lengenek, s ellentétül oda vannak állitva a tökéletesebb fegyvernemek, a mit az napság a dicső napokban használt a magyar.

Osztrák és orosz tábornoki és főtiszti kardok mellett ott van a magyar vitézek pengéje, lőfegyvere. . . . De hol van a régi lelkesedés, a mit az anyagban tespedő kor ma már meg sem ért s nyugodtan viseli békóit. A jól szerkesztett katalogus, a műizlésre valló és fáradságos tanulmányon alapuló rendezés és összeállitás dicséretére válnak Hentaller Lajosnak és Ferner Bélának, a mit a kiállitás látogatói elragadva ismernek el, s a sajtó minduntalan kifejezi azt, hogy milyen hálára kötelezték le a nemzetet.

Honvéd csákó, honvéd attila milyen nemesen egyszerü, nem parádéra készült ez, hanem komoly harczra, egy önérzetes nemzet harczára.

A megilletődésre késztő teremben végig kellene visszhangzani az indulót:

A „Pécsi Figyelő" tárczája.

Nem fogsz csalódni sohse' bennem...

Ne hidd azt, hogy bennem csalódol,
A lelkem másnak sohse' hódol,
Csak a te lelked tiszta fénye,
Bűbájos lánczczal az köté le...
Nem is tudnék lángolni másért,
S bár érted már oly sok csapás ért,
Örökké tart az én szerelmem, —
Nem fogsz csalódni sohse' bennem.

Mert rabja lettem szép szemednek,
Szivemben most dalok teremnek,
Számodra nyil a dal virága,
S bár elhajítod porba, sárba,
Nem zeng az másnak, csak tenéked,
Hirdetve a te nagy szépséged'
És jó szived' hirdetve fennen, —
Nem fogsz csalódni sohse' bennem.

Még rólam jó a véleményed
És azt hiszed, nemes láng éget,
S hited olyan szilárd tud lenni,
Meg nem ingatja semmi, semmi...
Meg vagy győződve drága, édes,
Hogy nem vagyok én rosszra képes,
Mert jó vagy, jónak tartasz engem, —
Nem fogsz csalódni sohse' bennem.

És majd ha egykor, majd ha végre
Reám borul a sirnak éje,
Ha temetőbe vitt a bánat,
Mely lassan öl, hervaszt utánad,
S te ráborulsz a csendes sirra,
Bevallod majd zokogva, sirva,
Fájó szivvel siratva engem,
Hogy nem csalódtál sohse' bennem.

Zoltán Vilmos.

Karmelitto.

— Irta **Nagy Sándor.** —

Ólomszürke felhők sötétitik el a szemhatárt, és tükröződnek vissza a tenger játszó hullámain. Beállt az est. A homályos estszürkületet koromsötét éj váltja föl, s a természet csendjét csak a tenger halk moraja zavarja meg, mely a dagadás beálltát jelzi. Mindig nagyobb s nagyobb hullámok töredeznek meg a tengerpart hasadékos sziklájan; mindig jobban emelkedik az aradat, mig végre a suttogó habok eltakarják a parton zöldelő pázsitot. A bokrokban alvó madársereg ijedten rebben szét s menekül föl a Karszthegység magas fái alá, — csak a halászmadarak kiáltozó serege röpköd a sötétségben a tenger fölött.

A távol égboltozat dörgése a vihar közeledését jelenti, s csakhamar kigyúlnak a part közelében a halászkunyhók ablakai. A természet játékát megelőzőleg, egymást követő villámok czikázzák át a levegőt, és egy pillanatra megvilágitják az égboltozaton tova huzódó ólomszürke felhőket.

Egyszerre — mintha az elemek az elsőbbségért versenyeznének — villámlás és dörgés közben megnyilnak a felhők s hull a zápor; a törgeteg által fölkorbácsolt hullámok a parton kifutva, locsogva hömpölygik körül a kis kunyhókat és rontják szét a gyenge palánkkeritést.

A bentlakók ijedten hagyják el helyeiket és sietnek az ablakhoz, hogy kitekintve a tengerre, megfigyelhessék az időt.

Lent, a part közvetlen közelében, egy kimagasló óriási sziklatalpzaton kis kunyhó áll, kopár környékkel. A tetőzet fazsindeljeit hálók födik be, a melyeket szárítás végett teritettek oda. A kunyhó kétfelé van osztva. Egyik része lakóhelyiség, a másikban pedig halászeszközök vannak.

Fiatal asszony ül az asztal mellett és varr, mig lábaival egy barnára festett bölcsőt ringat, melyben két kis csecsemő szunnyadoz, oldalán pedig egy 5—6 éves szőke fiucska játszik. A szobában az egyszerü bútorzat minden darabja tisztaságot árul el, a falakat szintén egyszerü képek diszitik.

A kis fiu ócska zsinegből hálót igyekszik fonni, mig anyja valami népdalt dudol maga elé, bánatosan kiséré a taktussal a bölcső egyforma mozdulatait.

Egyszerre a zivatar megrázza az ablakokat.

Az asztal alatt heverő komondor morogva huzódik a sarokba; a gyermek félve simul édes anyjához, ki a varrást letéve, abba hagyja a ringatást és az ablakhoz menve kitekint.

Diadalra honvédek,
Győzelemre harczosok.

Hallom a fegyverzaj elnémultával az elkeseredés jajszavát, látom hogy temetnek egy nemzeti nagy létet s hogy dugják el féltékenyen a fegyvereket, melyeket látva ma büszkén dobog a szivem.

Látom zászlódat édes nemzetem, hallom a költő szavát: „Előre!“

Nem magyar az, ki ebbe a templomba imádkozni el nem jön, ki, ha teheti, minél gyakrabban nem éli át a dicső napokat.

Nem lehet jó anya az a honleány, ki nem jön ide lelkesedni. Vétkezik az az apa, ki fiát el nem hozza.

Ha rajtam állana, bucsujárásokat vezetnék ide, de azt hiszem ez fölösleges; mindenki fog időt tölteni a fegyverek között s áldozik a szabadság emlékének.

Erdélyi Gyula.

Uj vasuti idő.

A m. kir. államvasutak igazgatóságától vett értesités szerint — irja a „Pester Correspondenz“ — f. évi október hó 1.-vel az összes osztrák és magyar vasutakon az eddig alkalmazott budapesti és prágai idők helyett uj vasuti idő fog életbe léptettetni. Ezen uj vasuti idő, a mely „középeurópai idő“ elnevezést nyert, a budapesti idővel szemben 16 perczczel késik, a prágai időt pedig 2 perczczel megelőzi. E szerint tehát 12 óra középeurópai időnek 12 óra 16 percz budapesti és 11 óra 58 percz prágai idő felel meg.

Ugyanezen időt fogadták el az összes német vasutak is, egyelőre azonban csak a belső szolgálat czéljaira, és azt részben már f. évi junius hó 1-én érvényesitették, részben pedig 1892. április hó 1-én fogják életbe léptetni.

A középeurópai idő elnevezés alatt elfogadott egységes idő keletkezésére nézve megjegyezzük a következőket:

Földgömbünk tudvalevőleg egy teljes nap, vagyis 24 óra alatt saját tengelye körül egyszer megfordul, a földfölület minden pontja tehát ez időben egy teljes körnek megfelelő 360°-nyi, egy óra alatt pedig annak 24-ed részét, vagyis 15°-nyi utat tesz meg.

Ez alapon az egész földfölület 24 zónára osztatni képeztetik, melyek egymástól 15 földrajzi fok távolságban lévő délkörök által határoltatnak és melyek területein belül egységes é. p. a zóna középvonalának (délkörnek) megfelelő idő nyer alkalmazást. Minthogy pedig ezen 15—15 földrajzi fok széles zónák az előadottak szerint 1 órai időnek felelnek meg, azok órazónáknak neveztettek el.

Ezen elv alkalmazása mellett tehát az egész földgömbön csak 24 különféle idő nyerne alkalmazást, melyeknél a perczek mindenkor és mindenütt egyeznek és csakis egyik zónából a másikba való átmenetnél van több vagy kevesebb 1 órával a szerint, a mint kelet vagy nyugot felé haladunk.

Kiindulási zóna gyanánt a greenwichi fogadtatott el, vagyis azon zóna, melynek középvonalát a greenwichi délkör képezi. Az ezt követő legközelebbi zóna középvonala 15 földrajzi fokkal esik keletre a greenwichi délkörtől és ideje 1 órával megelőzi a greenwichi zóna idejét. Ezen zónára esik Ausztria-Magyarország és Németország is és az ezen zónának megfelelő idő, a mely a szerb államvasutakon, valamint a török vasutak zibeftsche-salonichii vonalán is alkalmaztatik, neveztetik középeurópai időnek.

A legközelebbi zóna középvonala 30 fokkal esik kelet felé a greenwichi délkörtől és 15 földrajzi fokkal a mi zónánk középvonalától; ideje pedig két órával előzi meg a greenwichi zóna idejét és 1 órával a mi zónánknak megfelelő időt.

Ezen idő mérvadó a román és bolgár államvasutak összes vonalain, nemkülönben a török vasutak bellova-konstantinápolyi fővonalán is.

Az europai vasutakon ez ideig, eltekintve egyes német vasutakon használt helyi időktől, mintegy 21 különféle vasuti idő volt alkalmazásban, melyek úgy az utazó közönségre, mint a vasutvállalatokra nézve sok kényelmetlenséggel jártak. Az egységes idő elvének elfogadása folytán ezen sokféle idő és időkülönbség egyelőre ugyancsak a középeuropai vasutakon mind elenyészik, mi által a jelzett inkonveniencziák megszünnek.

Kétségtelen, hogy a középeuropai vasutak példáját a többi vasutak is mihamarabb követni fogják, mi által egyszerre megszünnek a számos vasuti idők és Egész Europában mindössze csak négyféle idő lesz alkalmazásban, melyek egymástól csak egész órákban különböznek, a perczek tehát mindenkor és mindenütt egyezni fognak.

Baross Gábor kereskedelemügyi miniszter elrendelte, hogy ezen egységes (zóna) időszámitás a posta- és távirdahivataloknál is életbe léptettessék s hogy f. évi október hó 1-től kezdve az összes hivataloknál a napi müködés ezen egységes időnek megfelelően szabályoztassék.

HIREK.

— **(Epizódok József főherczeg itt időzéséből.)** Azt már megirtuk, hogyan járt botykai Bagoly András bá' a Palatinus főherczeggel a sétatéren; most egy másik epizódról emlékezünk meg, mely ugyancsak a sétatéren történt. Mikor ő fönsége a sétatéren föl s alá járkált, egy fiu állott eléje s szép értelmesen kifejezte abbeli kivánságát, hogy ő „kiskatona“ szeretne lenni. A főherczeg végignézett a fiun s azt jegyezte meg, hogy még gyönge. A fiu katonásan kifeszitette a mellét s bátran vetette ellen, hogy ő bizony nem gyönge. A főherczeg erre elmosolyodva a fiu iskolai bizonyitványa után kérdezősködött, s a fiu azt mondta, hogy 3 jelese van, a többi jó. A főherczeg föliratta a fiu nevét: Dóczi Jenő, 12 éves, — aztán biztatta, hogy csak pályázzék a Ludoviceumba, majd ő pártolni fogja. — Érdekes az az epizód is, mely ugyan nem Pécsett folyt le, hanem szorosan összefügg a főherczegnek Pécsre jövetelével. József főherczeg ugyanis vasárnap reggel Pécsre készülve, a Margitszigetről hajón akart átszállni a pesti oldalra. A hajó azonban az állomás alatt elakadt, a főherczeg pedig nem várhatott más hajóra. Minden teketória nélkül beszállt tehát Jekelfalussy ezredessel margitszigeti főkertésze csónakjába s ezen tette meg az útat a lipótvárosi hajóállomásig. A partról, honnan a főherczeget fölismerték, azonnal deszkát készitettek a kiszálláshoz; a főherczeg azonban egy szökéssel egyenesen a lépcsőre ugrott s kocsiba szallva a pályaudvarba hajtatott.

— **(A Pécsi Dalárda jubileuma.)** Már megint jubileum. A mi daltestületünk hamar öregszik. Alig ülte meg 25 éves fönállásának emlékünnepét, már újra jubilál, ezúttal a kerek 30 esztendőt ünnepli meg, a miről egy izben már megemlékeztünk. Eleinte októberre tervezték a jubileumot; de mert a körülmények abban a hónapban nem alkalmasak, s mert az ünnepet is azóta sokkal szélesebb alapokra épitették, november 7. és 8. napjaira tették a jubileumot. November 7-én este nagy hangversenynyel nyitják meg az ünnepségek sorát. A daltestület előadja azt az öt pályadalt, melylyel dijakat nyert;

Sötétség, mindenhol sötétség, csak a szél üvöltése és a tenger moraja árulja el, hogy mi készül odakünn. Az ifju asszony a lámpát az ablak párkányára helyezi, hogy messzire kivilágitson a tengerre, aztán visszatér az alvó csecsemőkhöz. Letérdel és csendesen imádkozik. A kis fiu látva anyja áhitatosságát, halkan oda megy és mellé térdelve szintén imára kulcsolja kezeit.

Kint dühöng a vihar. Villám villámot üldöz, a hullámok tornyosulva állnak ellen a dúló förgetegnek; itt bent pedig egy békés család — e szegény hajlékot templommá alakitva át — forró imát küld az Istenhez, hogy óvja meg a kint halászó családapát. A bölcsőben pihenő csecsemők arczán az angyali ártatlanság tükröződik és a halkan imádkozó anya szemei könyekkel telnek meg, ha odatekint.

Csend van.

Egyszerre, mintha beállt volna a végitélet napja, oly erővel tör ki a vihar. A kis kunyhó körül óriási zajjal dühöng a szél és a gyenge épitményt alapjában megrázkódtatja.

A térdelő asszony ijedten ugrik föl s az első pillanatban nem tudja: mit tevő legyen? A pihenő ikrek szintén megijedve sirni kezdenek, a szőke fiu pedig félve simul anyjához.

A beállott pillanatnyi csendet ismét iszonyu csattanás követi. A villám lesujtott a sziklák közé. A lámpa csörömpölve gurult a földre és sötétségben hagyta a bentlevőket. A szél megújult erővel kel és egyszerre leemeli a kis kunyhó tetőzetét és elhajitja messze le a völgybe.

Az asszony megrémülve menekül ki a sziklaszélre; görnyedezve czipeli a bölcsőt a drága teherrel, mig a fiu és az eb követik.

Mintha megnyilt volna az ég minden csatornája, úgy hull a zápor; a nő saját testével fedi be gyermekeit, mert a megmentett ruhadarabokon egy pillanat alatt áthatolt a viz. Előtte, mögötte gyermeksirás, körülötte az elemek borzasztó működése, a parton széttöredező hullámóriások velőtrázkódtató mozmogása — és mégis — a nő megerőltetett szemekkel kibámul a tenger koromsötét viztükrére. Nem törődve azzal, hogy a bölcsőt a vad zápor mindig jobban és jobban megtölti vizzel — lázas feszültséggel várja a néha czikkázó villámot, hogy ilyenkor egy pillanat alatt betekinthesse a megvilágitott távol szemhatárt.

— Karmelitto! Karmelitto! — kiáltja fuldokolva, a mi a nagy búgásban suttogásnak hallik — s aztán tovább vár és vár, noha a szél szétzilálta már a testét fedő ruházatot.

A gyermekek dideregnek és sirásukat megakadályozza a szenvedés; a hű kutya a bölcső alá menekült és onnét hallatja szenvedő vonitását, a mi belévegyül a természet zajába és elhangzik a távolban.

A remegő asszony vár, vár.

Egyszerre ismét villámfény hasitja át a levegőt és megvilágitja a haragos áradatot és a tornyosuló hullámokat.

A nő ajkairól egy szó lebben el — félve, halkan; de a mi magában rejti a remény, a boldogság és a gyönyör minden variáczióját.

— Karmelitto!

Közel a parthoz, a szétroncsolással fenyegető szirtek között, kis bárkát dobálnak a hullámok. A bárka végén, a kis vitorla-árboczhoz támaszkodva egy férfi áll és két kézzel tartja a kormányrudat. Fejéről levitte a szél a kalapot, hosszu fürtjei szabadon csüngnek alá és arczán gyöngyözve gurulnak le a verejtékcseppek.

Hullám jön és mint egy tojást fölkapja a bárkát, fölviszi magával a magasba, aztán alásodorja a feneketlen viztömeg örvényébe....

Nagyot üvölt a szél, töredezve hajlongnak a fák a parton, a remegő asszony visszatartja lélekzetét....

Ismét egy czikkázás — és világos a partvonal.

A bárka közelben van, de az árbocz mellett már nincs senki.

A nő följajdul. A következő pillanatban egy hullám kisodorja a csónakot a szirt tövéhez. A szél eláll, megszünt az eső és a visszahuzódó hullámok szabadon hagyják a pázsitot. Az égboltozaton szétoszlanak a felhők, a fényes hold teli tükre jelenik meg a bárányfelhők közt és árasztja ezüstfényét a szétdúlt tájékra.

A nő otthagyja gyermekeit és lerohan a bárkához. Egy kiáltás hangzik és a nő — férjéhez rohan, kit a kötelek szerencsésen megtartottak a bárka fenekén.

A távolban megkondul a hajnali harangszó, fönt a sziklán pedig egy család borul térdre és mond köszönetet a mindenható Istennek a gondviselésért.

ezenkivül más közreműködők is föl fognak lépni, hogy a hangverseny minél impozánsabb legyen. November 8-án délelőtt „Te Deum“ lesz s délben diszes bankett. A daltestület az ország daltestületeit is fölkéri, hogy képviseltessék magukat.

— **(Széchenyi-ünnepélyek.)** Nagy Széchenyi születése napjának 100 adik évfordulóját országszerte megülték a tanintézetek. Mindenütt úgy vették a dolgot, hogy a közoktatásügyi miniszter hivta föl az iskolákat erre; pedig nagyon sokan — Pécset kivéve tán az egész országban nem tudják, hogy az igazi csira, mely hirtelen ilyen valóban „terebélyes nagy fává“ nőtt, honnét bújt ki. A Széchenyi országos ünnepe innét került ki Pécsről, a cziszterczi rendiek pécsi főgimnáziumából. A pécsi főgimnázium derék, hazafias tanári karának jutott eszébe a nagy Széchenyi századik születése napját alkalmi ünneppé tenni s aztán egyet gondolva fölirt a közoktatásügyi miniszterhez inditványképen előterjesztvén, hogy nem lenne-e illő országossá tenni az iskolákban a kegyeletes ünnepet. A közoktatásügy minisztere örülve kapott az alkalmon s szétugrasztotta az országban az ünnep megtartására vonatkozó rendeletét, megtoldván az inditványt egy napi szünettel is. Ezért kapták meg az iskolák már oly későn a miniszteri leiratot, s ezért kellett a legtöbb iskolának úgy összekapkodnia az egész ünnepélyt, mig arra a mi gimnáziumunk szép csendben s jól készült el. — A vidékről a siklósi polgári iskolában tartott ünnepélyről kaptunk hirt, a hol Szabó Ferencz igazgató tartott bevezető beszédet, aztán Szerdahelyi tanár Széchenyi életrajzát adta elő, majd meg az intézet két tanulója Kovács Aladár és Fischer Sándor adtak elő sikerült alkalmi beszédeket. — Széchenyi István emlékezete a pécsi közs. polg. leányiskolában is kegyelettel ünnepeltetett meg. A növendékek a tantestület vezetése mellett szent misét hallgattak, melyet Károly Ignácz apátplébános tartott. Az isten-tisztelet után fölvonultak a tanodába, hol az intézet igazgatója rövid beszédben ecsetelé az ünnepély jelentőségét. A Hymnus eléneklése után Zelesny Sarolta IV. oszt. növendék szép hangsúlyozással szavalta a „Szózat“-ot. Ezt követte Futyma Sarolta, a történelem tanitójának beszédje, melyben háromnegyed órán át méltatta Széchenyi emlékét. Különösen nagy hatást keltett szavaival akkor, midőn fölemlité, hogy Széchenyinek neje mennyiben segitette őt munkájában, úgy, hogy róla Széchenyi még végrendeletében is megemlékezett: „Hitvesemnek köszönhetem lelkem tisztulását. Neki fogom köszönni üdvözülésemet is.“ A tartalmas szép beszéd köztetszésben részesült. Ezután Czigláryi Margit érzéssel és hatással szavalta Ábrányi Emil „Magyar nyelv“ cz. költeményét. Ennek végeztével az intézet igazgatója fejtegette bővebben az ünnepély czélját. Azért rendeztetnek az ily ünnepélyek, — mondta — hogy az ünnepeltek tetteiből levonjuk a tanulságot s kövessük példájukat. Széchenyi élettörténetében láthatni a női hivatás fontosságát, átérezhetni, hogy a nők nagy szerepet visznek a népek fejlődési történetében és a társadalomban; mert a jó és értelmes nő világitó fáklyaként vezeti a férfit. Fölhivta a növendékeket, hogy e három jelszót: Isten, haza, király — mélyen véssék sziveikbe, mert ha a hazaszeretet a valláserkölcsi érzülettel párosul, úgy végeredményében csak jó várható. Végül a növendékek kara eléneklé a „Szenderdal“ czimü kart és ezzel a szép ünnepély befejezézst nyert.

— **(A megye közgyülése,)** mely október 12-én ül össze, a jövő évi költségvetést is tárgyalja. A jövő évi költségvetés kiadási tétele 1600 frttal nagyobb a tavalyinál, a mit a másodalszámvevő s a számvevőségi és pénztári irnok fizetésére és lakbérére kellett fölvenni az utalap járulékaként. A költségvetésen kivül nevezetesebb tárgyalási pontok még a következők: az alispán évnegyedes jelentése; a törvényhatósági bizottsági tagok számának újból való megállapitása és a választókerületek ujonnan leendő megalakitása; Bács-Bodrog és Baranyavármegye között a határ kijelölésének kérdése; Vajay István biz. tagnak inditványa, hogy a vasárnapi munkaszünetről szóló törvény rendelkezése a köztörvényhatósági tisztviselőkre is terjesztessék ki; a fogadó-, vendéglő-, kávéház- és kávémérő iparok gyakorlása iránt alkotott szabályrendelet; a vásári rendtartásról alkotott szabályrendelet; a pécsi járásból 45, a siklósiból 55, a baranyaváriból 36, a mohácsiból 23, a pécsváradiból 37, a hegyhátiból 49 és a szentlőrinczből 71 község költségelőirányzatai a jövő évre.

— **(Kitüntetett gyártulajdonos.)** Zsolnay Vilmos gyártulajdonos tudvalevőleg szintén részt vett a temesvári kiállitáson s igen szép fayence, porczellán és majolika tárgyakat állitott ki, melyeknek számos szemlélője akadt. Az ottani zsüri ki is tüntette a derék kiállitót, s a napokban megküldte neki a kiállitási diszoklevelet, melyben a bizottság igen elismerőleg nyilatkozik a kiállitott tárgyakról. Azon alkalomból, hogy ő fölsége a király megtekintette a kiállitást, megszólitásával tüntette Zsolnay Vilmos gyártulajdonost, kit azonnal fölismert, midőn a kiállitási csarnokban őt megpillantotta.

— **(Megható szertartás)** folyt le f. hó 24-én csütörtökön délelőtt 10 órakor a budai külvárosi temetőben. Ekkor helyezték ugyanis át Kiss József pécsi ügyvéd két év előtt elhunyt fiának: Jenőnek koporsóját a pécsi temetőbe, szülők, fivérek, családtagok, nemkülönben szép számmal megjelent volt társai jelenlétében — örök nyugalomra. Kiss Jenő mint 8. o. tanuló hagyta el 1888. év őszén Pécs városát, hogy Halason folytassa itt megkezdett gimnáziumi tanulmányait. Telve szorgalommal, lelkesedéssel, szép reményekkel a jövő iránt távozott szeretettjei köréből, s nem is sejtette még akkor, hogy az ölelés, a szülői csók az utolsó volt, mit e földön tőlük kapott. A tifusz, mely akkor óriási mennyiségben szedte ott Halason áldozatait, fosztotta őt is meg életétől s a ragadós betegség volt oka annak, hogy mindezideig nem teljesülhetett a szüléknek, a családnak még csak azon vágya sem, hogy szeretet, oly korán elhúnyt gyermekünknek legalább pora legyen közelükben. Most, hogy Halasról, hol elhúnyt és eltemetve volt, visszahozhatták, ismét körükben van, s a már talán hegedni kezdő sebet ujra fölszakitotta bár a fehér koporsó viszontlátása: ha lehetséges, úgy szolgáljon némi vigaszul a családnak az az általános részvét, mely a hőn szeretett fiu emlékéhez még mindig oly erősen füződik.

— (**Elutasitott szinigazgató.**) A városi rendőrtőkapitány megtagadta ifj. Polgár Károly szinigazgatótól az engedélyt a szini-előadások tartására, miután Pécsett télen nincs olyan helyiség, ahol rendes szini-előadások tarthatók volnának.

— **(A Mecsek-egylet estéi.)** A működésének jótékony hatását máris éreztető fiatal egylet intéző férfiai elhatározták, hogy az egylet iránt érdeklődők, vagy olyan tagok kedveért, kik a választmányba nem tartozván, az ügy érdekében véleményüket egykönnyen nem érvényesithetnék, hetenként pénteken este a „Nádor“ éttermében összejöveteleket rendeznek. Itt aztán a megbeszéléseknek tág tere nyilik, nem lévén kényszeritve senki a hivatalos forma megtartására. Az itt fölvetett s megvitatott ötleteket aztán az egylet intézői a rendes választmányi üléseken érvényesitik. Ez összejöveteleken az ügy iránt érdeklődőket szivesen látják.

— **(A póstamesteri tanfolyam később nyilik meg.)** A pécsi pósta- és távirdaigazgató arról értesit, hogy a póstamesteri, illetve pósta- és távirda-kiadói tanfolyamok nem folyó évi október 1-én nyittatnak meg, miként az tévedésből a Budapesti Közlönyben is közzététetett — hanem csak november 1-ével, minél fogva a tanfolyamok valamelyikébe leendő fölvétel iránt a folyamodványok beadásának határidejét folyó évi október 15-éig meghosszabbitották.

— **(Phylloxerás községek.)** A vizsgálatra kiküldött szőlészeti vándor-tanitó újabban Szalánta, Bisse, és Pogány községek szőlőterületét találta a phylloxera által inficiáltnak.

— **(Uj menetrend a mohács-barcsi vonalon.)** Október hó elsejétől részben változott új menetrend lép életbe a mohács-pécsi és pécs-barcsi vasuton. Változás a mohács-barcsi vonatok között a 3. és 11. számu aknál van, amennyiben ezentúl Mohácsról reggel 5 óra 27 perczkor indul a 3. sz. vonat s Pécsre 8 óra 02 perczkor ér, — innét 8 ó. 17 p.-kor indulva 10 ó. 52 p.-kor ér Barcsra; a 11. sz. vonat pedig Villánynál áll meg tovább s onnét d. e. 10 ó. 21 p.-kor indul Pécs felé, hova 11 ó. 53 p.-kor ér. A barcs-mohácsi vonatok közül csak a 4. számu változtatta meg útirendjét, amely vonat Barcsról ezentúl reggel 7 ó. 39 p.-kor indul, 9 órakor ér Szt.-Lőrinczre, ahol okt. 1-én a m. á. v. menetrendje is változván — a pécsi gyorsvonattal lesz összeköttetése; Pécsre pedig 5 ó. 39 p.-kor ér s nem mint azelőtt 11 órakor.

— **(Meglopott kiállitás.)** A temesvári kiállitás iparcsarnokából, mint azt a lapok már napokkal ezelőtt szétkürtölték, több ékszer tünt el. A pécsi rendőrség is figyelemmel van e körülményre s kiadta körözvényét, hogy ha az abban leirt ékszereket itt eladásra, becserélésre, vagy elzálogositásra kinálja valaki, azonnal értesitsék a kapitányságot. Az ékszerek 19 drb arany-karperecz 480 frt értékben, 23 drb arany-gyürü 699 frt értékben, 58 pár arany-fülbevaló 795 frt értékben, 1 drb arany-meltü 247 frt értékben, 9 drb arany-nyakkendőtü (76 frt), 14 drb arany-óraköpönyeg. A tárgyak majdnem mindegyike gyémánt-, opál- vagy saphir-kővel van diszitve, rajtuk az Sz. W. (Szombathelyi és Wintermantel) czégjegyzés, az óraköpönyegekbe Schober Ferencz neve van vésve.

— **(Alkotmányos élet a helybeli jogakadémián.)** A helybeli jogakadémia polgárai csütörtökön délelőtt 9 órakor tartották meg az első közgyülést, melyen az olvasókör új tisztviselőit választották meg. Élénk, mozgalmas képet öltött a jogakadémia épülete, melyben valóságos képviselőválasztási mozgalmak dúltak, s a hosszú folyosók egyre visszhangozták a szünni nem akaró, harsány éljenkiáltásokat. A piros kokárdások Scheurer Károly negyedéves joghallgatót kandidálták az elnökségre, a fehér-zöld tollasok pedig Mihálffy Vilmos harmadéves joghallgatót léptették föl elnök-jelöltül. A pártoskodásnak csakhamar véget vetett a választás, mely következőképp folyt le: Olvasóköri elnökké — tizenhárom szótöbbséggel — Scheurer Károly negyedéves-, alelnökké: Pfeffer Aladár negyedéves-, főjegyzővé: Maléter László harmadéves-, aljegyzővé: Reich Oszkár másodéves-, pénztárnokká: Oberhamer Antal harmadéves-, ellenőrré: Simon Rezső másodéves-, főkönyvtárnokká: Szerdahelyi László másodéves-, alkönyvtárnokká: Kéry Gyula első éves-, háznagygyá: Svastics Nándor másodéves-, segédháznagygyá pedig: Eőry Gyula első éves joghallgató választatott meg. Választmányi tagok lettek: Forray Valér, Bogyay György negyedéves-; Kisaszondy József, Lauber Rezső harmadéves-; Mirth László, Vásárhelyi István másodéves-; Tabak Lajos és Schlégel Gusztáv első éves joghallgatók. Végül póttagokká Günsberger Samu negyedéves- és Ehrentletzberger Gyula harmadéves joghallgatók választattak meg. Mint értesülünk, a jogakadéma ifjusága az idén matinéeket szándékozik rendezni, eleinte ugyan szükebb körben, de később a nagy közönség előtt is. És ezt csak helyeselhetjük, mert az ily irodalmi összejövetelek legszebb tanuságot tesznek majd arról, hogy a mi „arany-ifjuságunk“ nemcsak a dorbézoláshoz ért, hanem a komoly és hasznos munkát is gyakorolja, a melynek — előre jövendölhetjük — mindig szép számu hallgató közönsége leend.

— **(Jelentsik tábornok mint életmentő.)** Pozsonyban egy kocsis behajtott a Dunába, hogy lovait megitassa. A kocsin két kis gyermek is ült. A lovakat örvény fogta el és mindig beljebb sodorta a kocsit. A gyermekek kétségbeesetten jajveszékeltek, a kocsis nem tudott rajtuk segiteni. Erre az épen arra sétáló Jelentsik Vincze altábornagy, kit Pécsett széles körben ismernek, ruhásan, kardostul, mindenestül beleugrott a Dunába, a gyermekeket kivitte a szárazra s aztán elsietett.

— **(Bányaigazgatóság Pécsett.)** A sok kokettirozásnak mindeddig nem lett meg az eredménye, a dunagőzhajózási társaság pécsi bányáinak igazgatósága — bár egyes lapok már régen idehelyezték s legkésőbb szeptemberre várták — még mindig nem helyeztetett át Pécsre. Mi most — hiteles helyről vett értesülés után — határozottan ujságolhatjuk, hogy a bányaigazgatóság jövő évi január elsején már Pécsett folytatja működését. Az előleges intézkedések megtétele végett a jelenlegi társasági igazgató Ullmann a napokban Pécsre érkezett.

— **(Honvédhuszárok lóversenye.)** A Czegléden összpontositott honvéd lovas hadosztály a gyakorlatok alkalmával lóversenyt is rendezett, melyen Gromon Dezső honvédelmi államtitkár és Forinyák Gyula adlatus, altábornagy is jelen volt. Nyolcz verseny rendeztetett, és pedig; 1. Vadászverseny altisztek számára. 2. Tiszti szolgálati lovak akadályversenye.

3. Vadászverseny közhuszárok számára. 4. Akadályverseny. 5 Vadászverseny altisztek számára, melyen első lett egy 8. huszárezredbeli altiszt. 6. Tiszti akadályverseny, melyen harmadiknak Világhy 8. honv. huszárezredbeli főhadnagy érkezett be. 7. Ismét vadászverseny, végre 8. Nagy akadályverseny, melyen elsőnek Polster főhadnagy érkezett be. Huszárjaink, kiket Eckensberger százados osztályparancsnok vezetett, f. hó 21 dikén érkeztek vissza körünkbe.

— (**Országos marhavásár.**) A miniszterium által engedélyezett pécsi országos marhavásárok egyike holnap után — hétfőn — tartatik meg a szigeti-külvárosi vásártéren.

— (**Szeptemberi jég.**) A csipős őszi szellő hasit már végig tarlón és városon, s még mindig nem fogyunk ki a nyári viharból. Kedden — mint lapunknak irják — a hegy-szentmártoni szőlőhegyet jégeső, melynek szemei mogyoró- és diónagyságuak voltak, tisztára letarolta. Még azon nap este is marokkal lehetett szedni a jeget a szőlőkben. Kárt a termésben nem tett, a mennyiben azt — az aszály s a penészgomba már előbb tönkretette, hanem a tőkék nagyon megszenvedtek. A szomszéd Viszló és Szava hegyei is kaptak a jégből.

— (**Az önkéntesi előkészitő tanfolyam**) a Porges-féle kereskedelmi középiskolában október 1-én megkezdődik. Az igazgató tehát fölhivja a belépni szándékozókat, hogy még idejében jelentkezzenek.

— (**A vörheny Kaposvárott**) ismét nagyobb mértékben ütött ki. Nem valószinütlen, hogy az iskolákat ismét be kell zárni. Az epidemia e pernamencziája — már egy éve tart — valóban aggasztó és azt a gyanut kelti, hogy elfojtására a kellő intézkedéseket nem elég erélylyel hajtották végre. Tény az, hogy a ragály már a mult évi októbertől folyton tart, tömérdek áldozatot ragadott el, s az iskolák sok ideig szüneteltek miatta.

— (**Áthelyezés.**) A m. kir. igazságügyminiszter Oertzen Otto pestvidéki kir. törvényszéki telekkönyvvezetőt a budapesti kir. törvényszékhez helyezte át.

— (**Képviselői beszámoló.**) Kossa Dezső a siklósi választókerület országos képviselője a nagyharsányi polg. olvasókör fölkérésére holnap — vasárnap — délután Nagy-Harsányban nyilvános beszámoló beszédet tart.

— (**Hebegők intézete.**) Aradon, f. évi szeptember hó 15-én orthophonicus-intézet nyilt meg beszédbeli fogyatékosok számára. Fölvétetnek dadogók, hebegők, selypitők, továbbá oly fogyatékosak, kik a beszédet bár birják, de beállott megsiketülés folytán annak elvesztésével fenyegetvék, valamint más kiejtési hibában szenvedők, gyermekek úgy mint fölnőtt egyének. Ezen intézetben a beszédbeli fogyatékosságban szenvedők kezelése két oldalu, u. m.: therapeuticus (orvosi) és didacticus (nevelő, tanitó). A therapeuticus kezelés a beszélő szervezet s általában a test azon kóros állapotaival foglalkozik, melyek a beszéd-szervezet helyes működéseinek akadályai. Mig ellenben a didacticai kezelés oda irányul, hogy a hibás beszédü megtanulja előbb az egyes szóhangok helyes kiejtését, azután a szóhangok szókká való kapcsolását, a helyes tagolást, hangsulyozást stb. A kezelés időtartama a fogyatékosság különböző foka szerint 3—10 hónapig terjed. Szegénysorsuak esetleg teljesen ingyenes kezelésben részesittetnek. Szégyenlősök külön órákat kaphatnak. Az intézet Arad sz. kir. város iskolaszékének közvetlen fölügyelete alatt áll. Megkeresések ily czim alatt intézendők: „Aradi orthophonikus-intézet igazgatósága, Rákóczy-u. 24. sz. Irásbeli tudakozódásokra csak az esetben adnak valaszt, ha ahhoz a tudakozódó egy ötkrajczáros levélbélyeget csatol.

— (**Az ismétlő-fegyverek.**) Az ismétlő-fegyvereket az osztrák és magyar hadseregben honositották meg először 1886 ban, még pedig a Mannlichereket. A többi európai nagyhatalom nem habozott sokáig, hogy a „béke föntartása“ kedveért ismétlő-fegyverrel lássa el hadseregét. Először hü szövetségesünk, Németország követett bennünket 1887-ben s szintén a Mannlicher-féle ismétlő-fegyvert fogadta el. Mielőtt azonban a Mannlicherrendszert elfogadta, előbb a Mauser-féle ismétlő-fegyverrel tett kisérletet. Különben nálunk sem ment a „reform“ valami simán. Először a tizenkét milliméter átmérőjü puskákat csinálták meg. Persze a hozzájuk való sok millió golyót is. Akkor a közös hadügyminiszternek eszébe jutott, hogy talán a kilencz milliméteres jobb volna. A közös hadügyminiszternek ez az ötlete kerek negyven millió forintjába került Magyarországnak és Ausztriának. Most már ilyen kilencz milliméter átmérőjü puska nyomja derék katonáinknak a vállát. És a tarsolyukban ott van a száz darab hozzá való golyó is. Csakhogy ebből a száz darabból nemsokára szaznegyven lesz. A közös hadügyminiszternek ugyanis megint uj ötlete támadt. Az, hogy még negyven golyóval ajándékozza meg a gyalog közvitézeket. Francziaország is 1887-ben honositotta meg hadseregében az ismétlő-fegyvert, elfogadván a Lebel-puskát. Azután következett Olaszország. Oroszország csak most kezdi gyalogságát az ismétlő-fegyverrel fölszerelni. Francziaországban készitteti azokat, igy szintén a Lebel puskákat fogadta el. Ebből kitünik, hogy a legközelebbi európai háboruban az orosz-franczia-szövetség Lebel-fegyverből fog a hármas-szövetség, a hármas-szövetség pedig Mannlicher-fegyverből az oroszokra és franczi ákra lőni.

— (**A kisiparosok pártolása.**) A földmivelési miniszter fölhivta az összes alája rendelt hatóságokat, hogy butor- és berendezési szükségleteik beszerzésénél legyenek figyelemmel hazai ipar kiállitásainkra s különösen az azokon résztvevő kisiparosokra, a hazai ipar fejlődésére s az ipar-kiállitások sikerének biztositására jelentékeny befolyást gyakorhatván az, ha az állami hivatalok a szóban forgó czikkeket e kiállitásokon szereznék be s ez által előmozditanák a kiállitásokon résztvevő iparosok s különösen a szegényebb sorsu kisiparosok kiállitott tárgyainak értékesithetését.

— (**A villányi új zsidótemplom.**) A villányi izraelita hitközség hosszu idő után rendes imaházat épitett, melynek költségei az ottani és néhány vidékbeli izraelita hitsorsosok adakozásából kerültek ki. A templom csinos alkotmány s szép a berendezése is. Szerdán volt az imaház fölavatása, melyen — mint levelezőnk irja — a villányi és környékbeli intelligenczia — vallásküllönbség nélkül — jelen volt. Az ünnepi beszédet Flesch dr. mohácsi főrabbi tartotta magyar nyelven, fejtegetvén a templom fogalmát és a hely jelentőségét, a hol az egy igaz Isten közelebb van a szivekhez, ahol vigaszt és enyhülést talál az, aki hozzá folyamodik; aztán vallásküllönbség nélkül való testvéries összetartásra hivta föl a jelenvoltakat, mint a mennyei atya egyforma gyermekeit, kiket saját képére és hasonlatosságára teremtett. Végül áldást mondott a jószivü és igazságos magyar királyra, a királynőre, majd a főispánra, a megye és a község közönségére. A magyar király nevének emlitésekor az egész hallgatóság fölemelkedett ülőhelyéről és állva hallgatta végig a szép beszéd befejezését. A templomi ünnepély után, mely délben végződött, bankett következett, mig este zártkörü tánczestély fejezte be a fölavató ünnepnapot.

*

Meghivás. A „pécsi dalárda“ hétfőn, azaz f. hó 28-dikán esti fél 9 órakor saját helyiségében rendkivüli közgyülést tart, mely gyülésre az egyesület tiszteletbeli és működő tagjai, nemkülönben a pártoló tagok közül választott választmányi tagokat tisztelettel meghivom. Tárgy: A választmány előterjesztése a 30 éves jubileum megtartása tárgyában.

Pécsett, 1891. évi szept. 25-én.

Tisztelettel
Aidinger János,
elnök.

Rácz Guszti.

Most májusban jött ide Debreczenből a Magyari Kálmán bandájától s ez alatt a négy hónap alatt olyanforma dolgot végzett, mint az olvasztókemencze: a czigányok szétmáltak; a hány, annyifelé futott, meg-meg összebujtak; kihivta a pécsi feketesereget párbajra, büszke nyilatkozattal megszaladtak előle; aztán kivált a kohóból valami érczanyag, a mely mindenféle emberi nyelven beszél; egy vékony fonál az egész, a mely azonban képes egyszerre összekötni százakat, ezreket úgy, hogy senki se tud szabadulni a bilincsből: az, a mi az olvasztókemenczéből kikerült, egy — g hur, vagyis egy uj hangszerszám, vagyis egy olyan tárogató-hivogató valami, vagyis — Rácz Guszti. Maga köré gyüjtött egy pár fegyelmezetlen vonóharczost s meg kell őket nézni és hallgatni ma, mikor már vérökké vált a primás szelleme, hogy tudnak olyan piánókat kihozni, a milyenekről azelőtt fogalmuk se volt és hogy tudnak hangvihart előidézni, a mely által készséggel engedi magát ragadtatni mindenki oda, a hová nekik tetszik.

A zeneértők Rácz Gusztiban az első hallásra fölismerik a dús tehetséget, a teremtő erőt, az éber zenei lelket s mindezeknek egy megtisztelő czimmel adnak kifejezést: „nagy hunczut.“ Ez mód nélkül tetszik Gusztinak: szét engedi vonulni ajkait az arczán keresztül hosszura, arczcsontjai kidagadnak magasra, a szemei megnyilnak kerekre — s magunk előtt látjuk Rácz Gusztit lelkesült állapotában. Képe ugyanaz, mikor játszik is, csakhogy egy önkéntelen mozdulattal, egy természetes tempóval megtoldja: ha végig vág vonójával a hurokon, abban a pillanatban kiegyenesedik, egy fejjel magasabbnak érzi magát, mi pedig még ennél is többel magasabbnak látjuk; olyan magasnak, hogy eléri a költőt, a kinek a szerzeményét játsza, egészen melléje áll, sőt sokszor fölibe kerekedik.

Ezt mindjárt meg is magyarázzuk azzal, hogy Guszti a g-hur nagymestere; mit tud ő a g-huron abból a testetlen-lelketlen nótából csinálni: „Befordultam a konyhára,“ azt csak meg kell hallgatni! Vagy hogy hangzik azon a g-huron az a gyönyörü Kódics-nóta: „Kalapom szememre vágom.“ Minden öreg úrnak önkéntelenül kicsordul a könyv a szeméből s minden fiatalember érez valamit abból, mi volt az hajdanában, mikor a „Szökött Katoná“-ban a siralomházban ezt duettirozták.

A mikor Rácz Guszti akármelyik nótát a g-hurra rakényszeriti, elhallgat minden nesz a közönség körében (s ezért Guszti mindenfelé hálás hajlongásokkal mond köszönetet, mert a nesz nagyon bántja.) A mélységből fölszökik egy pillanat alatt az e-hur legmagasabb régiójába, itt is megfütyülteti, megcsattogtatja szerszámát, aztán járnak az ujjai változatokban, kettős fogásokban, terzben, sextben, egész akkordokban, a mint neki tetszik. S tegyük hozzá mindjárt: a mint nekünk is. Kivált mikor elringatja figyelmünket, megcsalja érzékeinket az ő főhunczutságával, a „Nyisd ki babám az ajtót,“ a „Nem vagyok én senkinek se adósa,“ az „Ugyan édes komámasszony“ pianissimóival, aztán átpiczikattóz a szeme egy észrevétlen intésével a csatatérre szólitott bandájával a fortissimóba s kitör egy elementáris rántással ostromrohamra: akkor ocsudik föl az ember álmodozásából s látja, hogy rá van szedve: megint csak a Radónál, a Bedőnél, a Ribaynál, a Schaffernél, a Szálasinál találja magát.

Ez a Guszti különben a „Rácz“-ok primásdinasztiájából származik, Rácz Palinak, a mi jogászkori édes apánknak unokaöcscse. A mint látjuk, ettől Guszti gazdagon örökölt, mert már 13 éves korában Jászberényben, szülőföldjén és Palotási és annyi jeles magyar zenész és nóta szülőföldjén — primás volt; aztán kószált (a mint ez másképp nem is lehet) Nyiregyházán, Zomborban, Makón, Debreczenben. Nagyon emlitésre méltó tény az, hogy Makóra a kaszinó hivta meg, irásban kötelezvén neki 400 forint évi subvenciót! De Gusztit a pénz nem teszi rabjává, a mit ünnepélyesen bebizonyitott, mikor a királynapokon itt a hirlapirók bankettjén muzsikált: nem fogadott el pénzt, mondván: „Én most nem uraknak, hanem szakértőknek játszom!“ Az udvariasnak szánt megkülönböztetést mindnyájan megértették.

Az a dinasztia meglehetős kiterjedésben uralkodik: Budapesten Rácz Pali és Rácz Laczi, Kassán Rácz Jani, Losonczon Rácz Rudi, nálunk pedig, akárhogy vegyük is — ő.

S ez Farkas Sándor iránt akar elismerés lenni, mert ő is igen jeles primás, ketten voltaképen együvé valók: Farkas adna Rácznak az ő előkelő finom biztosságából, Rácz adna Farkasnak az ő szilaj tüzéből s igy ketten nyernének egymástól, mindkettőjöktől pedig a közönség; mig most külön egymást gyűrik, együtt a közönséget gyűrhetnék, meg a bankókat.

De hát tudjuk mi azt, hogy semmi sem maradandó a nap alatt. Tudjuk, hogy egy szép napon Rácz Guszti is kereket old Pécsről, vágyván jobb hazába. Ha ezt majd föl is találja, örülni fogunk rajta; de eszébe fog jutni ott is, hogy képességeit itt megismerték, törekvéseit

méltányolták. Ezt ő, a ki egy szál kottát nem ismer s mégis Csermák, Bihari, Lavotta, Rózsavölgyi, Palotási tolmácsolója, vegye buzditásul és utravalóul a tökéletesedés felé, a mihez neki végezetül hármat kivánunk: sok kitartást, sok szerencsét és — egy jó hegedűt.

MŰVÉSZET IRODALOM.

* **Jób könyvét,** az óbeber irodalom e kiváló termékét, mely minden idők theologusait és bölcsészeit csodálkozással töltötte el, magyarra forditotta Perls Ármin dr., pécsi főrabbi. A forditás az eredeti szöveget szigoruan követi, úgy szószerinti tartalmára, valamint külső verses alakjára nézve. Mennyiben sikerült a nagynevü zsidó theologusnak mint forditónak az eredeti költemény tömör, finom árnyalatokban gazdag nyelvezetét utolérni, a kifejezés erejét és szinpompáját visszatükröztetni és magasan szárnyalását, lendületét a forditásba átültetni, — azt e helyen nem tárgyaljuk, minthogy ez irodalmi munkálat bővebb megismertetése és birálata szaklapba tartozik. E helyen csak a bibliai iratok ismerőit és e szaktudomány művelőit és kedvelőit figyelmeztetjük a könyv megjelenésére.

* A **Pesti Hirlap** ez idén is a maga nemében páratlan kedvezményben részesiti előfizetőit; ingyen és bérmentve nagy képes naptárt küld nekik az 1892-ik évre, karácsonyi ajándékul. S ezt megkapja minden előfizető, aki októbertől kezdve — habár csak 1 frt 20 krnak havonkinti beküldésével — az előfizetők sorába lép. S ez a naptár, mint a szerkesztőség velünk közli, tartalom és czélszerüség tekintetében fölül fog mulni minden más naptárt. Mert azonkivül, hogy a naptári rész mellett följegyzésre való ürlapokat, a vásárok teljes jegyzékét, czimtárt, fővárosi kalauzt és a hasznos tudnivalók egész tömegét tartalmazza: szépirodalmi közleményeit Jókai Mór, Mikszáth Kálmán, Kenedi Géza, Borostyáni Nándor, Murai Károly, Sebők Zsigmond, Bársony István, Szomaházi István, Kada Elek stb. szóval a legkiválóbb és legkedvltebb irók egész gárdája szolgáltatja. Az idén ujabb, nevezetesebb kedvezményt is létesitett a Pesti Hirlap azzal, hogy olvasói számára különféle érdekes kérdések megfejtésére **100—200** frtos dijakat tüzött ki s ami fő: minden két hétben **50** frtot fizet ki annak, aki a legérdekesebb ujdonságot küldte be a megelőző 14 nap alatt a szerkesztőségnek. Azt már mondanunk sem kell, hogy a Pesti Hirlap független, szabadelvü és demokratikus irányu lap, melybe a politikai élet különböző pártállásu kiváló férfiai irnak czikkeket s melynek politikai értesülései mindig megbizhatók. A mellett jó tárczák és élénkitő apró czikkek emelik a lap változatos tartalmát. Jókai Mór évenkint több regényt fog irni egyenesen a Pesti Hirlap számára s Mikszáth Kálmán is egyedül e lapnak fogja irni kedvelt humoros tárczáit és karczolatait. Ez uj évnegyed alkalmából azért jó lélekkel ajánlhatjuk a Pesti Hirlapot, melynek ára okt.—decz. negyedévre 3 frt 50 kr., egy hóra 1 frt 20 kr. Mutatványszámokat kivánatra egész hétig ingyen küld a kiadóhivatal. (Budapest, V., nádor-utcza 7. sz.)

* **A legalkalmasabb zongora-iskola.** Táborszky Nándor budapesti zeneműkereskedő kiadásában megjelent Köhler Lajos zongoraiskolája (op. 238.), mely megjelenése óta minden más iskolaművet a zongoratanitás teréről leszoritott. A Köhler Lajos-féle zongora-iskola (op. 238.) a legjobb és leghasznavehetőbb tananyag, ezért minden nevezetesebb zenetanintézetben alkalmazzák és a hirnevesebb zenetanárok ugy a fővárosban, mint Bécsben, valamint külföldön és mindenütt használják. A Köhler Lajos-féle zongora-iskola (op. 238.), terjedelmét tekintve a zongora-iskolák legolcsóbbika. A teljes mű ára 6 frt s nettoáron csak 4 frtért adja a kiadó, vagy 3 részben 2 frtjával, mindenik részt 1 frt 34 krért netto.

KÖZGAZDASÁG.

„Köztelek" czimmel e hó 30-tól közés mezőgazdasági lap indul meg a fővárosban, mely lap hivatalos organuma lesz az országos magyar gazdasági egyesületnek. Megjelenik hetenkint kétszer: szerdán és szombaton. Az orsz. magy. gazd. egyesület tagjai ingyen kapják, mig a nem tagok 10 frt évi előfizetési dijért. Szerkesztője Baross Károly egyesületi titkár. A lap főczélja fönntartani és részben létesiteni a folytonos érintkezést az orsz. magy. gazdasági egyesületek és a magyar gazdaközönség között. E kiváló erőkkel szerkesztendő szaklapot nagyon ajánljuk a gazdaközönségnek, mely e szakorganumban minden tudni valóját meg fogja találni.

Szüret és borkereskedés. A „B. H." a következőket irja: Egybehangzó jelentések érkeznek az ország minden részéből, hogy az idei szüret olyan rossz lesz, a milyen talán a 66-iki nagy fagy óta nem volt. A fillokszera pusztitásai förtelmesek, a téli fagy is sok kárt tett és a mi kevés remény még megmaradt, azt tönkretette a peronospora viticola. Szomoru sors vár azokra a szegényekre, kik a szőlőmüvelésből élnek. Mit használ az, ha a bornak hallatlan magas az ára, mikor nincs bor, mert nem terem. Ezek a magas borárak különben egy másik veszedelemnek is az okozói. Tönkrejutással fenyegetik a magyar borkereskedést. A külföldi konyak- és pezsgőgyárosok, de a borkereskedők is eddig óriási mennyiségekben vásárolták a magyar borokat. A mostani árak mellett azonban lehetetlen Magyarországon fedezni szükségleteiket. Máris sok oldalról érkezik a panasz, hogy ez a helyzet igy tarthatatlan, ha a kormány nem nyujt arra módot, hogy a külföld borszükségletét itt fedezhesse. Ez pedig csak ugy volna lehetséges, hogy a Szerbiával, Romániával és Oroszországgal szemben fönnálló borvámokat leszállitanák, hogy onnan hozhassunk be bort, mert a külföldiek már is fölkeresik Szerbia, Románia és Krimia borvidékeit, hogy onnan direkte szállitsák a bort, Magyarország pedig elesik a nagy haszontól. Az az aggodalom, hogy a bor ára csökkennék, ha megnyitjuk délkeleti vámsorompóinkat, alaptalan, mert ha egy parányi nyomást gyakorolna is az árakra, messze túlszárnyalja az a haszon, melyet hozna. De ha igy maradnak a viszonyok, a kincstár is nagyban meg fogja érezni a regále bevételeknél. A regále-bérlők már is nagyon panaszkodnak és ha a bor ára még drágább lesz, kénytelenek lesznek becsukni az üzletet, mert senki sem fog bort fogyasztani. Minden esetre megfontolandó tehát a borvámok kérdése. De megfontolandó az is, hogy nagyobb gond fordittassék magára a bortermelésre. Az igaz, hogy oly hallatlan módon lépett föl az idén a peronospora, de épp oly igaz az is, hogy hallatlan közönnyel nézték az ország legtöbb részében a szőlő pusztulását. A földmivelésügyi miniszteriumnak szervezni kell a védekezést és minden egyes gazdának hozzáférhetővé tenni. Ha már az idén megtörtént a baj, legalább gondoskodjunk a jövő évről. A peronosporát egy év alatt nem lehet kiirtani, jövőre ismét fog jelentkezni. Már most meg kell tehát tenni az intézkedéseket, hogy jövő április végén vagy május elején minden egyes bortermelő permetezze szőlőjét, különben a jövő évben, ha egyátalán lehetséges, még szomorubb szüret lesz mint az idén. Intézkedjék a földmivelési kormány, hogy minden község összes bortermelője, ha az egyesek nem birják, álljon össze és együttes erővel védekezzenek. A kormány maga szállitsa olcsón a szükséges rézgáliczot és permetező készüléket, mint a szénkéneggel teszi. Most még talán elég jókor jön a figyelmeztetés és ha megfogadják sok bajnak veszik elejét.

— **A pécsi sertéshizlaldában** f. hó 24-én a sertés állomány: 490 drb kövér, 2089 drb félkövér, 564 drb sovány, 219 drb süldő sertés volt. Árak: kövér válogatott minőség szerint 46—48 kr. kilogrammonként, páronkénti 45 kilogramm élet leszámitással; süldők 32—38 kr. kilogrammonként élősulyban. Kukoricza 6 frt 70 kr. m.-m., árpa 6 frt 20 kr. m. m. Darálás 50 kr. m. m.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Cs. Gy. Az értesitéseket mindig szivesen vesszük. A mostaniért köszönet!

P—s. A fölvilágositó levél és az igért czikk megérkezett. Mindkettőt köszönjük, iróját köszöntjük.

W. J. Kecskemét. Nem vált be.

NYILT-TÉR.*)

Original
SELTERS-VIZ

Kellemes természetes **asztali- és gyógy-viz** (Nassau), mely **elnyálkásodás-, hurut-, rekedtség-, hóllyag** és **gyomor-bajokban** jónak bizonyult.

Tessék határozottan „Eredeti" Selters-vizet kérni, mely kupakkal, vignetával és a dugón „Eredeti" felirattal van ellátva. — Raktáron mindenütt.

Seltersi vizszállitás Selters-Weiburgban (Nassau.)

*) Ezen rovat alatt megjelentekért nem vállal elelősséget A szerk.

Laptulajdonos: NAGY FERENCZ. Felelős szerkesztő: HAKSCH LAJOS.

Hirdetések:

Szenved ön

köszvény, csúz, általános **ideggyengeség, neuralgia, isiás,** hiányos vérkeringés, ideges **gyomorgyengeség, fejvértódulás, bénaság, álmatlanság, derékfájás** vagy **hátgerinczzavarban**, úgy **kérje** az illustr. **brochurt** a **diszoklevéllel** kitüntetett, Köln, Wels és Stuttgarton aranyeremmel jutalmazott és Osztrák-Magyarországban kiz. szabadalmazott **galvan-electromagnet. hatásu**

frottir-készülékről.

Az **fölvilágositást** ad a készülék **hatásáról**, használatáról és eredményéről. A készülék ára **12 frt**. Az illustr. brochur **ingyen** és **bérmentve** küldetik a megrendelőnek a gyáros és föltaláló által. Czim:

Th. Biermanns, Electrotechniker
WIEN, I., Schulerstrasse 18.

Schaurek József utóda

Pécsett, Perczel- (ó-posta-)utcza 32. sz.

tudatja a nagyérdemü közönséggel, hogy nála mindennemü **uj s diszes**

zongorák és harmoniumok

mindig kaphatók, avagy havonkint kikölcsönözhetők és használt zongorák becserélhetők.

A hangszerek jóságáról kezeskedik.

LE GRIFFON

a legjobb szivarkapapir

kapható **Alt és Böhm** kereskedésében Pécset.

Király utcza 2. szám, 1. emeletén

2—3 szoba

butorral vagy anélkül **november 1-töl kiadandó.**

Isten

legnagyobb ajándéka az **egészség**.

A köhögés, rekedtség és elnyálkásodás szomoru **következményeitől** csak egy szer óv meg bennünket teljes biztonsággal:

Egger dijjutalmazott

Mell-Pastillái.

Számtalan hálairat tanuskodik erről és **senki el ne mulaszsza** idejekorán ezek használását.

Kaphatók 25, 50 kros és 1 frtos eredeti dobozokban a monarchia valamennyi gyógyszertárában.

Pécsett: Sipőcz Ist., Erreth János, Göbel Kálmán, Zsiga László és az irg. rend gyógysztárában. Mohácson: Luiszer Viktor és Szendrey Jenő gyógysz. Siklóson: Szentgyörgyi Mór és Petrasch S. gyógysz. Pécsváradon: Dvorszky Béla gyógysz. Dárdán: Czingelly örök és Dermár Pál gyógysz. Sásdon: Mandák Gy. Sándor gyógysz. Szt.-Lőrinczen: Szilágyi György gyógysz. Szigetvár: Salamon Gyula és Visy Sándor gyógysz. Bonyhádon Eibach Odön gyógysz.

valamint az

Egger A fia czég

gyógyszer különlegességi gyárában Bécs Nussdorf.

Őszi

baraczkmagokat

bármily mennyiségben, literjét 5 krajczárért

àtveszünk.

Nowotarski A. és fia.

Nepomuk-utcza 20.

Özv. Szidoli Tivadarné

műlovardája a Buzatéren.

Ma és minden nap

műlovardai előadás

változatos programmal.

Helyárak:

Számozott hely 80 kr., számozatlan első hely 60 kr. Második hely 40 kr. Állóhely 20 kr. 10 éven alóli gyermekek az ülőhelyeken a felét fizetik.

Kezdete este 8 órakor.

Vasárnap 2 nagy előadás d. u. 4. és 8 órakor.

Üzleti értesités.

Bátorkodom a n. t. közönségnek tudomására hozni, hogy bold. férjem **Piacsek Károly**

kőfaragó és sirköraktár üzletét

Pécsett, fő-utcza 1. sz.

ugyanazon helyen az eddigi

Piacsek Károly

czég alatt tovább vezetendem.

A midőn még a bold. férjem iránti sok évi bizalom és pártolásért a n. t. közönségnek hálás köszönetemet fejezem ki, egyszersmind kérem ezen bizalmat és pártolást reám is átruházni, melyet **pontos, jó** és **olcsó** szolgálat által kiérdemelni legfőbb törekvésem leend.

Pécsett, 1890. szeptember havában.

Mély tisztelettel

Özv. Piacsek Károlyné.

Különös figyelembe ajánlom nagyválasztéku SIRKŐRAKTÁROMAT.

Végkiárulás!

Van szerencsém a n. t. közönségnek becses tudomására juttatni, hogy helyben 23 év óta fennálló üzletemtől visszavonulok, miért is készletben lévő összes **inga-, franczia-, szalon-, éjjeli-, világitó-, ébresztő-,** valamint jól kipróbált ezüst és arany **zsebóráimon** a beszerzési áron alul is túladok.

Ez alkalommal

végkiárulásra

kerülnek a legjobb minőségü látszerek, u. m.: szemorvosok álta llegjobban ajánlott finom **szemüvdgek, csiptetők, szinházi-, utazó-, tengerészeti-** és **tábori-látcsövek**, ugy szintén **nagyitó üvegek, távcsövek, mikro-** és **teleskopok**, továbbá legjobb gyártmányu **rajzeszköz-készletek**, valamint mérnökök és épitészeknek való összegombolyitható **mértékszallagok**; nemkülönben nagy választékban kaphatók: ablakra, szobákba, fürdőkbe, orvosoknak való **hőmérők**, gazdasági használatra alkalmas **légsúlymérők** megvizsgált **bor-, must-, czukor-, fagylalt.- pálinka-, lug- és vizmérők**, végül nagy választék áll rendelkezésre a legfinomabb **emberi műszemekből.**

Midőn a n. t. közönségnek a hoszu időn át tapasztalt bizalomért mély köszönetet mondok, egyuttal bátorkodom a kedvező vásárlási alkalmat becses figyelmébe ajánlani s szives látogatását kérni.

Pécsett 1891. junius hó.

Teljes tisztelettel

Wurster Antal

órás és látszerész.

RUEPPRECHT TESTVÉREK PÉCSETT.

Készit és elvállal: Vizvezeték, Fürdő, (Closet) Árnyékszék berendezéseket, részlet tárgyakat minden szabásban teljes garantiával és előnyös árak mellett.

E czélra Bécsből egy különös „**Instalateurt**" állitottunk be gyárunkba.

Hirdetések

igen előnyös áron vétetnek fel

kiadóhivatalunkban.

Uj! Uj! Uj!

Vizhatlan s behorpaszthatlan

Boston

férfi kalapok kizárólagosan

Roth és Rosenthálnál

Pécsett Király-utcza 15.

Eladó ház.

Egy ujonnan épült

földszintes ház

kerttel, Pécsett, a Mária-utczában, előnyös föltételek mellett, szabad kézből eladó, — esetleg bérbe adandó.

Bővebbet szivességből e lap kiadóhivatalában.

Veréb Jankó naptára.

Veréb Jankó a bekövetkezendő fillokszerás szökő 1892-ik esztendőre képes és képtelen viczczekkel csordultig teli

naptárt

szándékozik kiadni.

Kezére fognak dolgozni ebben a nagy munkában az ő hű zsöllérei: Buczkó Bernát, a ki a szab. kir. észt adja hozzá, Kakutyi és Makutyi, Gugyi Pétör és Kobak Pál stb. ezeken kivül az irástudók: Dr. Muki, Indigó-pinty, Mukimírék-bég, Quiproquo, Le-Tor stb. egész serege a viczczfaragóknak.

A rendes naptári részen kivül, (mely tehát pótol bármi más koriandrumot) kaczagtató, humoros dolgokkal lészen tömve a vastag könyv, benne számos új illusztráczió.

E kitünően mulattató naptárra, mely 8—10 nagy ivnyi terjedelemben, október elején jelenik meg, a Veréb Jankó kiadóhivatala

előfizetést nyit,

kik e naptárra előre fizetnek, ötven krajczárért kapják meg a naptárt.

Eladási ára nagyobb lesz.

Az előfizetési pénzek legkésőbb szeptember végéig a Veréb Jankó kiadóhivatalába (Pécs, Széhenyi-tér 12. sz.) küldendők.

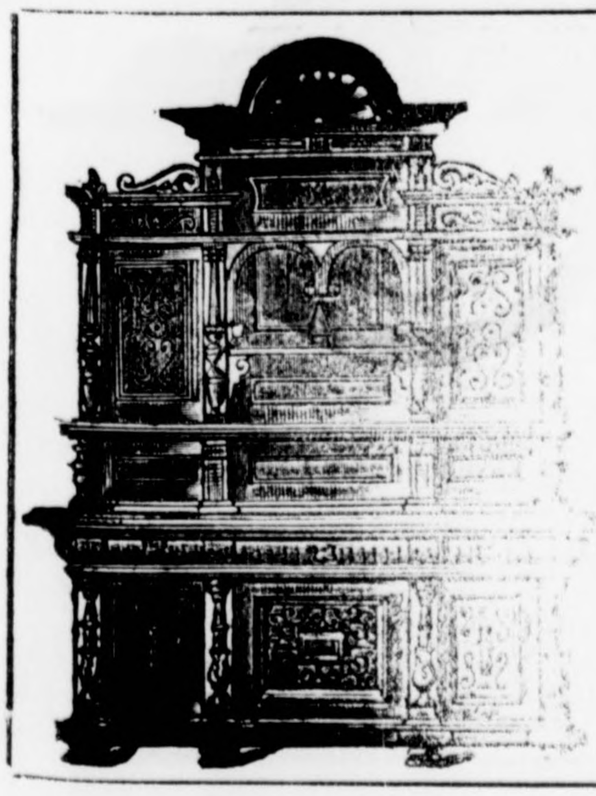

ZSOLNAY IMRE **butorraktára** és **műhelye**

(tetemesen nagyobbitva)

PÉCSETT

Ferencziek-utcza 11. szám.

(A pécsi edénygyár raktár ugyanott.)

Nagy választékban teljes és stylszerüen berendezett **alvó-, disz-** és **ebédlő-szobák,** mindennemü **fa-, vas-** és **kárpitozott bútorok, képek, tükrök, függönyök, függönytartók,** és minden e szakmába vágó czikkek.

Abban a helyzetben vagyok, hogy **bútorvásárlások** nálam ép oly **jutányosan** eszközölhetők, mint Budapesten vagy Bécsben.

Állam érem
haladás- és versenyképességért.

Kiállitási aranyérem
szép és jó munkáért.

SCHÖNWALD IMRE

ékszerész. PÈCSETT. órás.

Főüzlet: Király-(fő)utcza, a „Hattyu"-épületben.

Legnagyobb választék **a legujabb ékszerek arany ezüst órák, arany uri és női lánczok és ezüst** tárgyakban.

Szemüvegek, látcsövek, hőmérők, iránytűk nagyitóüvegekből.

Egyedüli készitője a kellemesen ülő **orrszoritóknak.**

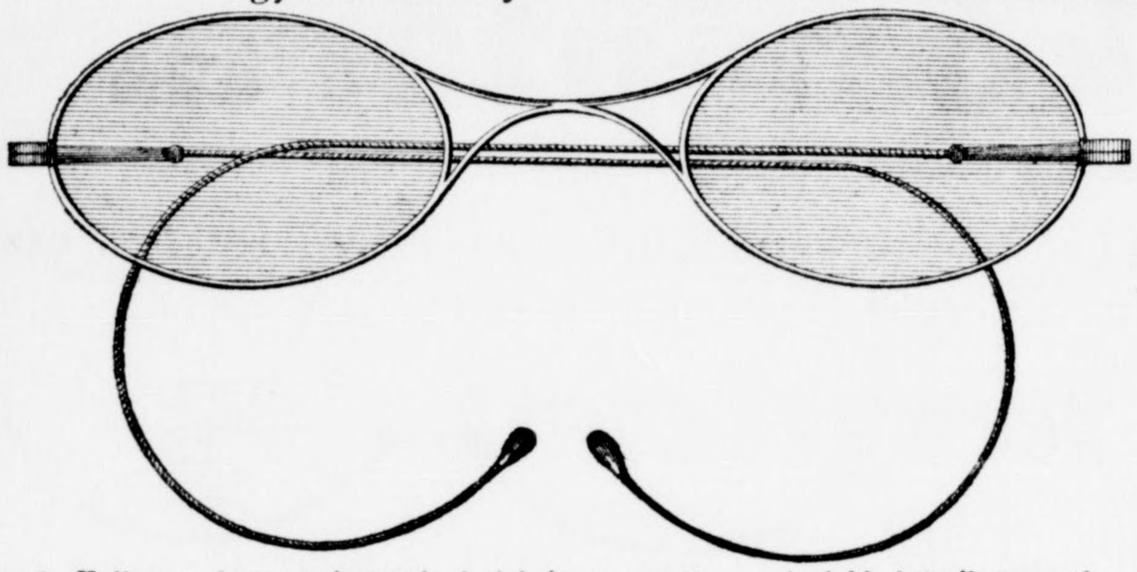

1. Kellemes, könnyü és tartós foglalványu szemüveg a legjobb kristályüveggel, ára **1 frt 60 kr**, hasonló a legjobb hegyi jegeczczel, ára **4 frt 50 kr.**

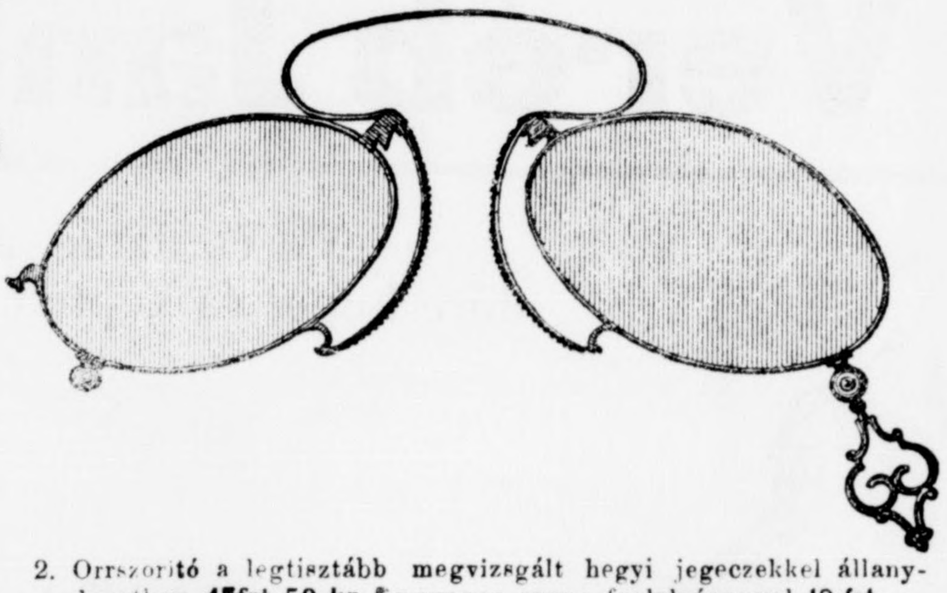

2. Orrszoritó a legtisztább megvizsgált hegyi jegeczekkel állanykeretben **4 frt 50 kr.**, ugyanaz arany foglalványnyal **12 frt.**

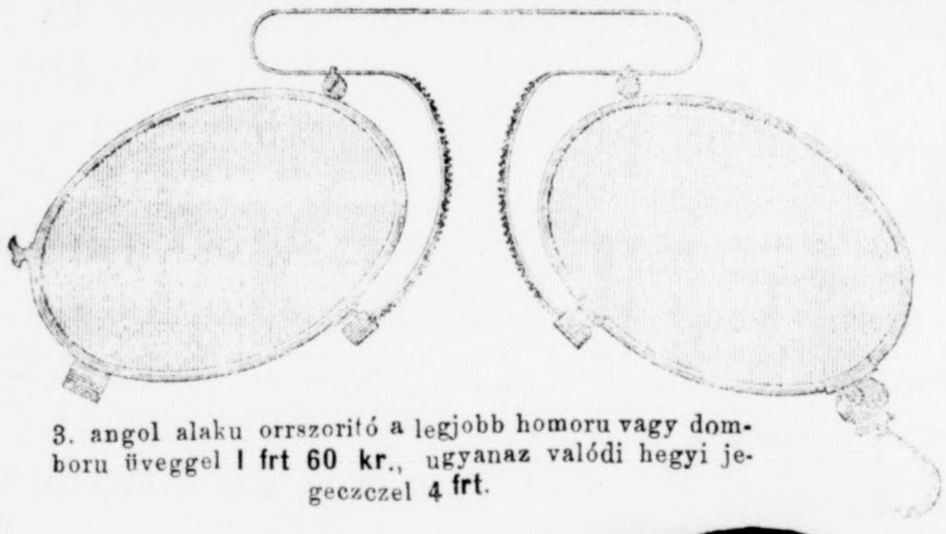

3. angol alaku orrszoritó a legjobb homoru vagy domboru üveggel **1 frt 60 kr.**, ugyanaz valódi hegyi jegeczczel **4 frt.**

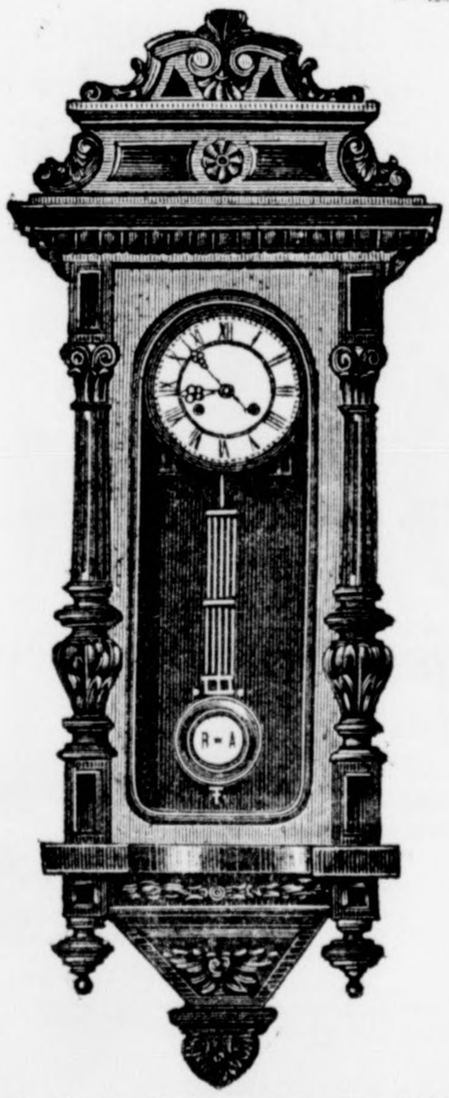

4. 8 nap járó **ingaóra** csinos diófa szekrényben ára **10 frt 50 kr.**, ugyanaz fél és egész órát ütő szerkezettel ára **12 frt 50 kr.**

5. **Ezüst** forgony **Remontoir** óra különösen kipróbált finom szerkezettel **20 frt.**, **hasonló órák aranytokban 60–100 frtig.**

6. **Ezüst** (ancer) **horgony Remontoir óra** kettős köpenynyel **12 frt** 2 év jótállással.

7. **Kettős Tulla Remontoir horgony órák 20 frttól** kezdve **30 frtig.**

8. Finom szerkezetü **ezüst Remontoir óra 8 frt 50 kr**, hasonló **horgonyszerkezettel ára 10 frt 50 kr.**

10. **Állany munkás Remontoir óra** legpontosabban kipróbálva ára **5 frt 50 kr.**

9. **Ezüst** női Remt. óra ára **8 frf**, ugyanaz aranyban **16 frt.**

Mindennemü javitások a legjobban és azonnal készittetnek.

Nyomatott Taizs Józsefnél Pécsett, 1891.